

Sak KM 05/13

Ny Kirkeordning etter 2013

Merknader fra kirkemøtekomitéen

Komiteen legger saksdokumentet til grunn. Komiteen vil i tillegg bemerke følgende:

1. Kirkemøtet 2013 er det første Kirkemøtet etter de omfattende forfatningsendringene som ble vedtatt av Stortinget 21. mai 2012. Gjennom denne endringen er Kongens særskilte kirkestyre og kirkelig statsråd avviklet. Endringene i Grunnloven legger etter komiteens oppfatning grunnlaget for «en bred, framtidsrettet og varig løsning på forholdet mellom staten og Den norske kirke» (KM 8/07 og 10/08) i tråd med tidligere vedtak i Kirkemøtet. Komiteen vil understreke betydningen av at kirkelige organer som en umiddelbar følge av grunnlovsendringene fikk retten til å tilsette biskoper og proster. Komiteen vil også understreke betydningen av demokratireformen som bidrar til å gi kirken en bred demokratisk forankring blant sine medlemmer. Arbeidet med å styrke det kirkelige ungdomsdemokratiet er en viktig del av denne prosessen. Utviklingen av demokratiet handler også om den myndighet som legges til de kirkelige organer og forholdet mellom dem. Fordeling av myndighet er viktig i en luthersk folkekirke.
2. Komiteen vil understreke at grunnlovsendringene sett i relasjon til kirkeforliket av 2008, har etablert en rettstilstand for Den norske kirke som har en midlertidig karakter. Kirkemøtet har i sak KM 10/11 pekt på at Den norske kirke etter utløpet av kirkeforliket må etableres som et eget rettssubjekt, arbeidsgiveransvaret for alle kirkelig ansatte må overføres til kirken, og at Kirkemøtet må få myndighet til å fastsette kirkeordningen med grunnlag i en kortfattet rammelov.
3. Arbeidet med å endre Den norske kirkes forhold til staten er en prosess som har foregått over lang tid. Komiteen legger til grunn at dette arbeidet videreføres gjennom en fortsatt trinnvis utvikling. I tråd med tidligere kirkemøtevedtak anbefaler komiteen at den videre utvikling starter med opprettelse av et nasjonalt rettssubjekt for Den norske kirke. Ansvar for prestetjenesten og de regionale og nasjonalkirkelige organer overføres til dette rettssubjektet.
4. Kirken har i dag cirka 1270 rettssubjekt, nemlig soknene. Komiteen viser til at soknet som selvstendig rettssubjekt, ble slått fast ved kirkeloven av 1996. Opprettelsen av et nasjonalt rettssubjekt endrer ikke det ansvar og den myndighet som dagens regelverk legger til soknet. Komiteen understreker at det er nødvendig også å opprette et nasjonalt rettssubjekt for at Den norske kirke skal kunne være selvstendig og ikke lenger være en del av den statlige forvaltning. De oppgaver som nasjonale og regionale organer i dag ivaretar som

en del av det statlige forvaltningsapparat, må etter komiteens mening i denne omgang overføres til det nasjonale rettssubjektet.

5. Virksomhetsoverdragelse av prestatjenesten og av virksomheten i bispedømmerådene og de sentralkirkelige rådene til dette nasjonale rettssubjektet forutsetter ikke større organisasjonsendringer. Komiteen legger til grunn at arbeidsgiveransvaret for presteskapet i denne fasen skal forvaltes av bispedømmerådene som utfører denne oppgaven også i dag. Oppgaver som ivaretas av departementet, overføres til Kirkemøtet og Kirkerådet.
6. Disse endringene i kirkeordningen forutsetter justeringer i kirkeloven, og Kirkemøtet vil være en sentral høringsinstans i departementets lovforarbeid, jf kirkeloven § 24.
7. Komiteen har vurdert om man i stedet for å be om overføring av arbeidsgiveransvaret for prestene til et nasjonalt rettssubjekt som et første skritt i stedet bør vente med overføringen til dette kan gjøres som ledd i implementeringen av en helhetlig kirkeordning. Komiteen vurderer det slik at dette vil opprettholde en prinsipielt uheldig situasjon med statlig ansvar lenger enn nødvendig.
8. Komiteen vil understreke at en overføring av arbeidsgiveransvaret for prestatjenesten til et nasjonalt rettssubjekt er å forstå som en midlertidig løsning og at den endelige plasseringen må bestemmes i den kirkeordning som Kirkemøtet senere skal vedta. Komiteen vil i den sammenheng fastholde målsettingen i tidligere kirkemøtevedtak om felles arbeidsgiveransvar i kirken.
9. Parallelt med gjennomføring av første trinn, slik dette er beskrevet i punktene ovenfor, skal arbeidet med en ny kirkeordning fortsette. Det er Kirkemøtet som skal fastsette denne kirkeordningen. I denne prosessen er det viktig å finne den rette balansen mellom utredningsarbeid og Kirkemøtets beslutninger om veivalg. Komiteen forutsetter at Kirkerådet legger fram en samlet plan for den videre utvikling av kirkeordningen.
10. Komiteen legger til grunn at utarbeidelsen av en kortfattet rammelov må foregå i nært samarbeid mellom staten og kirkens organer.
11. Det er viktig å sikre informasjon, forutsigbarhet og medbestemmelse i det videre arbeid.

Kirkemøtets vedtak

Grunnlovsendringene av 21. mai 2012 legger grunnlaget for en bred, framtidsrettet og varig løsning på forholdet mellom staten og Den norske kirke i tråd med tidligere vedtak i Kirkemøtet. Fortsatt gjenstår viktige skritt for å etablere en framtidig rettstilstand for Den norske kirke.

1. Kirkemøtet ber regjering og Storting om at det så raskt som mulig etableres et nasjonalt rettssubjekt for Den norske kirke.
2. Kirkemøtet ber regjering og Storting om at virksomhets- og arbeidsgiveransvaret for prestatjenesten overdras til dette rettssubjektet. De sentrale og regionale kirkelige organer overføres slik at disse ikke lenger er statlige forvaltningsorganer.

3. Kirkemøtet understreker at overføringen av virksomhets- og arbeidsgiveransvaret for prestedtjenesten til et nasjonalt rettssubjekt ikke endelig fastlegger hvor arbeidsgiveransvaret i en fremtidig kirkeordning skal plasseres. Kirkemøtet fastholder målsettingen i tidligere kirkemøtevedtak om felles arbeidsgiveransvar i en fremtidig kirkeordning.

4. Kirkemøtet forutsetter at det som et neste skritt vedtas en kortfattet rammelov for Den norske kirke. Kirkemøtet ber Kirkerådet fortsette arbeidet med en fremtidig kirkeordning som Kirkemøtet kan vedta når denne loven er vedtatt. Som ledd i prosessen bes Kirkerådet om så snart som mulig å forberede en sak til Kirkemøtet som gir anledning til å fatte vedtak om grunnleggende veivalg. Kirkemøtet er opptatt av at forståelsen av soknet som grunnenhet blir ivaretatt i arbeidet med en fremtidig kirkeordning.